

Bevorderende en belemmerde factoren

Ondersteunende vragen en een verzameling van factoren

Binnen het handelingsgericht werken benoemen en beschrijven we de bevorderende (stimulerende) en de belemmerende factoren. Op basis van de bevorderende en belemmerende factoren analyseren we de situatie van de leerling, van het onderwijs en van de opvoeding om tot begrijpen te komen en vanuit begrijpen tot een plan van handelen.

De bevorderende en belemmerende factoren haal je uit observaties, gesprekken met ouders, kindgesprekken, gesprekken met school (leerkrachten en IB'ers), toetsresultaten, leermateriaal, onderzoeksverslagen en ga zo door. Dit document is opgesteld ter ondersteuning van de scholen bij het benoemen en beschrijven van deze factoren.

Ondersteunende vragen

Om de bevorderende en belemmerende factoren te verzamelen, kunnen de volgende hulpvragen helpend zijn:

Bevorderende factoren

- Wat gaat deze leerling goed af? Wat lukt goed en welke krachten en talenten heeft de leerlingen in relatie tot de vragen die gesteld zijn?
- Wat doen de groepsgenoten en de leerkracht van de leerling? Wat werkt daarin positief in relatie tot de vragen die gesteld zijn?
- Wat doen de ouders? Wat werkt positief in de thuissituatie in relatie tot de vragen die gesteld zijn?

Belemmerende factoren

- Wat gaat moeilijk of wat zit in de weg? In welke situaties verloopt het moeizamer in relatie tot de vragen die gesteld zijn?
- Wat doen de groepsgenoten en de leerkracht van de leerling (onbewust) wat voor deze leerling niet helpend is in relatie tot de vragen die gesteld zijn?
- Wat doen de ouders (onbewust) of wat werkt minder positief in de thuissituatie in relatie tot de vragen die gesteld zijn?

Een verzameling van factoren

Om de scholen te ondersteunen in het benoemen en beschrijven van de bevorderende en belemmerende factoren heeft het swv een verzameling van factoren gemaakt. Dit zijn suggesties die de scholen kunnen helpen in hun denkproces. Het blijft van belang om alleen de bevorderende en belemmerende factoren te benoemen en beschrijven die van toepassing zijn op de vragen die gesteld zijn. Ook zal de verzameling niet compleet zijn en kunnen suggesties ter aanvulling gedeeld worden met het swv.

Op kindniveau

Cognitieve ontwikkeling

Intelligentieniveau | vloeiende intelligentie | gekristalliseerde intelligentie | korte termijngeheugen | lange termijn geheugen | werkgeheugen | visuele informatieverwerking | verwerkingssnelheid | denkstijl | informatieverwerkingsstijl | taalvaardigheid | ruimtelijk inzicht | visuomotoriek | abstract of concreet redeneren | specifieke talenten | en zo meer.

Leervoorwaarden

Vorbereidende en aanvankelijke leesvaardigheden als fonemisch bewustzijn | auditieve en visuele voorwaarden | voorbereidende rekenvaardigheden als telstrategieën, vergelijken, automatiseren, toepassen van oplossingsstrategieën | verbale vlotheid | en zo meer.

Schoolse vaardigheden

Technisch lezen | spellen | begrijpend lezen | rekenen | leerervaring | discrepantie met het resultaat dat verwacht mag worden | en zo meer.

Werkhouding en taakgedrag

Leerhouding | taakgerichtheid | zelfstandigheid | zelfsturing | werktempo | doorzettingsvermogen | behoefte aan individuele aandacht | omgaan met faalervaringen | zelfbeeld | perfectionisme | concentratie | afleidbaarheid | schoolbeleving | en zo meer.

Sociaal-emotioneel en gedrag

Externaliserend of internaliserend gedrag | mate van gehoorzaamheid | houden aan regels | uitdagend of oppositioneel gedrag | verzet tegen autoriteit | schuw, stil en teruggetrokken | passief | angstig | verdrietig | somber | sociaal gedrag | ruzie makend | verlegen | sociale angst | eenzaamheid | vriendschappen | instelling | inlevingsvermogen | sociaal inzicht | goede sociale vaardigheden | temperament | en zo meer.

Lichamelijk functioneren

Aangeboren afwijkingen | chronische aandoeningen | letsel | motoriek en behendigheid | neurologisch aspecten | gehoor | zicht (bv. bril dragend) | gezondheid | groei-, eet- of slaappatroon | reactievermogen | verzorging | en zo meer.

Taal-spraak

Communicatieve redzaamheid | stotteren | verstaanbaarheid | vertelopbouw | Taalontwikkelingsstoornis (TOS) | en zo meer.

Op schoolniveau

Leerkrachtvaardigheden en pedagogiek

Afgestemd en duidelijke gedragsregels | modelfunctie voor gewenst gedrag | positieve houding | actieve investering in relatie | betrokkenheid | beschikbaarheid | ondersteuning en uitdaging | hoge verwachtingen | nadruk op wat wél kan | acceptatie en waardering van verschillen | motivatie en activatie | zorg voor succeservaringen | stimulatie zelfstandigheid | positief en voorspelbaar groepsklimaat | klassenmanagement | fulltime of parttime leerkracht | invalleerkracht of tijdelijke leerkracht | consequente leerkracht | en zo meer.

Groeperingsvormen

Gedifferentieerde instructie (combinatie van groepsgericht, kleine groep en individueel) | proactief | omgaan met verschillen (in voorkennis, samenstelling) | en zo meer.

Klassenmanagement

Duidelijke en aangeleerde regels | complimenten | soepele en snelle overgangen | vaste routines | optimale benutting leertijd | planbord | vast systeem van hulp vragen | vaste looproutes | en zo meer.

Vorm onderwijs

Visie van de school (bv. over omgang met verschillen) | duidelijke zorgstructuur | nabije begeleiding | ondersteuning buiten de groep sluit aan | eindverantwoordelijkheid bij leerkracht | constructieve samenwerking met ouders | open communicatie | combinatiegroepen | grote groepen | mogelijkheden voor individuele begeleiding | vorm onderwijs | en zo meer.

Op gezinsniveau

Lichamelijke verzorging en gezondheid

Gezonde voeding | slaap en rust | woonomstandigheden | gezondheid | hygiëne | kleding | en zo meer.

Cognitieve stimulering

Inschatting ontwikkeling kind | (realistische) verwachtingen schoolprestaties | stimulatie | verzuim | betrokkenheid | mogelijkheden ondersteuning thuis | aansluiting aanpak school | mogelijkheden extra ondersteuning | stressfactoren, zoals scheiding, verhuizing, ziekte, financiële situatie | en zo meer.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Affectie | positieve betrokkenheid | warmte en genegenheid | corrigeren aangepast op leeftijdsniveau | regels | belonen/straffen/negeren | omgangsregels | sociale omgang met vrienden | opvoedingsstijl | ouders op één lijn qua opvoeding | speelafspraken | deelname aan vereniging/sport | en zo meer.